

Referat

Lolland-Falsters Stift – Møder

Stiftsrådsmøde 21. maj 2025 - d. 21-05-2025 kl. 10:00 til 13:00

Deltagere: Anders Martin Lauritsen, Anne Birgitte Reiter, Anne Hopkins, Ebbe Balck Sørensen, Johannes Olav Kruse Kristensen, Knud-Erik Rasmussen, Marianne Gaarden, Palle Jacobsen, Steen Erik Henriksen, Susanne Høegh Nielsen, Susanne Møller, Lene Møller Krabbesmark

Afbud: Laura Håkansson, May-Brit Buchardt Horst, Birthe Gunhild Friis, Trine Frydkjær Paulsen

Mødepunkt	Referat
1 - Godkendelse af dagsordenen Til beslutning: Dagsordenen skal godkendes.	Dagsordenen blev godkendt.
2 - Økonomi: Bevilgede lån fra stiftsmidlerne Til orientering: Vedlagt er oversigt over stiftsmidlerne pr. 9. maj 2025. Viborg Stift oplyser vedr. stiftsmidlerne, at der været salg af værdipapirer den 22. april 2025, som ikke er bogført endnu, og derfor først fremgår af næste oversigt. Dertil er vedlagt oversigt over bevilgede lån og frigivne kapitaler hidtil i 2025. Sager: Stiftsrådet - Bindende stiftsbidrag og stiftsmidler til møder i 2025 (2025 - 7453) Stiftsrådet - Bindende stiftsbidrag og stiftsmidler til møder i 2025 (2025 - 7453) Bilag: Oversigt over bevilgede lån i 2025, Oversigt stiftsmidler 09.05.2025_kopi	Provst Johannes Kristensen orienterende om de to tilfælde af frigivne kapitaler i Lolland Østre Provsti. Stiftsrådet tog orienteringen til efterretning.
3 - Økonomi: Status for det bindende stiftsbidrag Til orientering: Vedlagt er budgetopfølgning pr. 11. maj 2025 for det bindende stiftsbidrag, til stiftsrådets orientering.	Stiftsrådet tog orienteringen til efterretning.

Sager:

Stiftsrådet - Bindende stiftsbidrag og stiftsmidler til møder i 2025 (2025 - 7453)

Bilag:

Budgetopfølgning Stiftsråd 2025

4 - Økonomi: Stifternes Kapitalforvaltning

Til orientering:

Vedlagt er overblikssark over stifternes kapitaler fra 2022 til og med april 2025, fremsendt til stiftsrådet af Ebbe Balck Sørensen. Ebbe har også inden mødet fremsendt de seneste afrapporteringer for Lolland-Falsters Stifts kapitaler, hvor der for marts sås et afkast på - 0,41 %, men dog samlet et positivt afkast i 2025 på 0,27 %. I det nye overblik ses et bedre afkast i april, så det samlede afkast i 2025 for nuværende øges til 1,09 %.

På mødet vil Ebbe orientere om generalforsamlingen i Stifternes Kapitalforvaltning den 2. april 2025.

Sager:

Stiftsrådet - Stifternes Kapitalforvaltning - Div. information samt rapporteringer vedrørende 2024 og 2025 (2024 - 42527)

Bilag:

3.1 Overblikssark for april 2025 til Stifterne 2025

Ebbe Balck Sørensen orienterede om, at de to kapitalforvaltere forventer et årligt afkast på 3-3,5 %. Bestyrelsen overvejer, om der fremadrettet fortsat skal være to kapitalforvaltere. Jyske Bank er administrator. Det bliver den nye bestyrelse, der skal varetage et udbud om fornyet kapitalforvaltning.

5 - Økonomi: Nyt fra Budgetsamrådet

Til orientering:

Knud-Erik Rasmussen orienterer om eventuelt nyt fra Budgetsamrådet.

Knud Erik Sørensen måtte desværre melde afbud til Budgetsamrådsmødet den 13. marts 2025, men har fremsendt materiale fra mødet. Der er allerede møde i samrådet igen den 28. maj, hvor ansøgningerne til Omprioriteringspuljen præsenteres.

Budgetsamrådet har stillet sig kritiske overfor, at fællesfundsinstitutionerne reduceres med 2 % årligt, for derefter at skulle søge om genopretning. Til det indskyder Susanne Møller, at nu har det nedsatte udvalg om bæredygtig finansiering af folkekirkens fællesopgaver anbefalet, at der ved nye bevillinger gives en pause på tre år, inden 2 %-besparelsen træder i kraft.

6 - Ansøgning om stiftsbidrag til Terapihave på Sdr. Kirkeby Kirkegård

Til beslutning:

Sdr. Kirkeby Kirkes Menighedsråd søger økonomisk

Stiftsrådet synes det er et rigtig godt projekt, og roser at ansøgningen forholder sig til stiftsrådets pejlemærker. Stiftsrådet værdsætter, anerkender og støtter initiativet. Rådet finder dog, at det er de lokale midler, der skal finansiere løn, anlæg og aktiviteter på kirkegårdene, og giver derfor afslag på

tilskud til etablering af en terapihave med det formål, gennem virkemidler for både krop, sind og ånd, at opbygge menigheden, udvikle kirkegården og øge biodiversiteten. På sigt ønsker menighedsrådet også, at terapihaven med de påtænkte aktiviteter skal danne rammen for sundhedsforløb for mennesker med fx psykisk sårbarhed.

Vedlagt er ansøgning i to dele samt særskilt projektbudget. Af sidstnævnte fremgår, at menighedsrådet søger om stiftsbidrag for i alt 552.128 kr., fordelt på 276.064 kr. i 2025, 138.032 kr. i 2026 og 138.032 kr. i 2027. Det fremgår af ansøgningen, at menighedsrådet vil søge om medfinansiering fra puljer og fonde samt samarbejdspartnere.

Stiftsrådet skal tage stilling til ansøgningen.

Sager:

Stiftsrådet - Sdr. Kirkeby MR ansøgning om økonomisk støtte til Terapihave på Sønder Kirkeby Kirkegård (2025 - 9796)

Bilag:

Forord til ansøgning om Terapihave, Terapihave på Sønder Kirkeby kirkegård Oplæg til LF Stiftsråd februar 2025, Bilag 1 Budget for Terapihave på Sønder Kirkeby Kirkegård

ansøgningen. Det er også et højt beløb ift. stiftsrådets økonomiske ramme.

Stiftsrådet anbefaler Sdr. Kirkeby Kirkes Menighedsråd at søge inspiration i Pilgrimshuset eller i Væggerløse, hvor frivillige driver haver. Dertil kan de kontakte stiftsadministrationen for vejledning om fondsansøgning.

7 - Ansøgning om økonomisk støtte til præsteudvikling mellem Mecklenburg og Lolland-Falster

Til beslutning:

Stiftsrådet skal tage stilling til vedlagte mail med ansøgning om 9.500 kr. til udveksling mellem præster fra Mecklenburg og Lolland-Falster (både tjenstgørende og ikke-tjenstgørende). Der er tale om en årlig udveksling, som i 2025 afholdes den 24.-25. september i Horbelev Præstegård.

Stiftsrådet støttede udvekslingen i 2023 med dengang 8.500 kr.

Sager:

Stiftsrådet - økonomisk støtte til præsteudvikling mellem MEcklenburg og Lolland-Falster (2025 - 13904)

Bilag:

Aktdokument, Ansøgning, udveksling 2025

Sognepræst Anders Lauritsen uddybede ansøgningen. De tyske gæster indlogeres hos de danske præster, hvilket holder prisen nede. Da det sidst blev afholdt her i stiftet, lykkedes det at gøre det billigere end det bevilgede beløb, men priserne er generelt steget.

Stiftsrådet bevilgede det ansøgte beløb.

8 - Ansøgning om støtte til becifrede noder til 'Koralbog til Den Danske Salmebog 2003'

Til beslutning:

Stiftsrådet skal tage stilling til vedlagte ansøgning med bilag fra Morten Skovsted, salmer.dk, om støtte til at becifre noder til 'Koralbog til Den Danske Salmebog 2003'. Formålet er at udvide feltet af musikere, der kan varetage de kirkemusikalske opgaver ved gudstjenester og kirkelige handlinger.

Stiftsrådet søges om 10.000 kr.

Sager:

Stiftsrådet - støtte til becifrede noder til 'Koralbog til Den Danske Salmebog 2003 (2025 - 14719)

Bilag:

Becifrede noder, Velkommen igen, Guds engle smaa Berggreen

Stiftsrådet synes det er et godt initiativ, men opgaven kunne med fordel kobles sammen med Orgelklubbens arbejde. Marianne Gaarden nævnte i den forbindelse også kirkemusikskolernes arbejde; det ville være fornuftigt at samarbejde, fremfor særskilte projekter.

Stiftsrådet gav derfor afslag på ansøgningen.

9 - Ansøgning om støtte til udviklingen af en digital kommunikationsstrategi

Til beslutning:

Stiftsrådet skal tage stilling til vedlagte mail med ansøgning om støtte til udarbejdelse af en digital kommunikationsstrategi for folkekirken. Formålet er at styrke folkekirkens samlede digitale kommunikation gennem en strategisk og koordineret indsats for stifter og folkekirken.dk, der kan komme hele folkekirken til gavn.

Projektgruppen ansøger om 20.000 kr. fra hvert stiftsråd og fra folkekirken.dk, altså samlet om 220.000 kr. til ekstern professionel bistand fra et kommunikationsbureau med dokumenteret erfaring i at udvikle en digital kommunikationsstrategi.

Sager:

Stiftsrådet - Ansøgning om støtte til udviklingen af en digital kommunikationsstrategi Folkekirken.dk (2025 - 17675)

Bilag:

Aktdokument, Ansøgning til stiftsrådene i alle stifter om støtte til udviklingen af en digital kommunikationsstrategi

Stiftsrådet finder, at kommunikation er en vigtig opgave, men er ikke overbevist om, at endnu et strategiarbejde giver den ønskede - og nødvendige - effekt. Stiftsrådet støtter dog op om fællesskabet og bevilgede derfor 3.000 kr., som forholdsmæssigt svarer til stiftets størrelse og stiftsrådets økonomiske ramme.

10 - Ansøgning om støtte til Gabrielprisen 2025

Stiftsrådet finder, at det er et godt initiativ, og

Til beslutning:

Stiftsrådet skal tage stilling til vedlagte mail med ansøgning fra Landsforeningen af Menighedsråd om støtte til den kirkelige filmpris Gabriel.

Med prisen ønsker landsforeningen at sætte fokus på film, der giver en særlig oplevelse af etiske eller menneskelige og sociale dilemmaer. Formålet med Gabrielpriisen er at fremhæve nordiske filmskabere, der med deres talent og på et højt kunstnerisk niveau gengiver og skildrer menneskelige vidnesbyrd i samklang med evangeliet.

Gabrielpriisen uddeles på Landsforeningens årsmøde den 13. juni 2025, hvor alle bidragsydere bliver nævnt. Ethvert beløb er påskønnet.

Sager:

Stiftsrådet - Landsforeningen af Menighedsråd - ansøger om støtte op om nordisk kvalitetsfilm - Gabrielpriisen 2025 (2025 - 18623)

Bilag:

Aktdokument, Ansøgning- Støt Gabriel 2025 (2)

filmene er brugbare til sognearrangementer og konfirmandundervisning. Stiftsrådet gav dog afslag på ansøgningen, idet pengene bør kunne findes fra det medlemsgebyr, menighedsrådene betaler.

11 - Orientering fra formanden

Til orientering:

Stiftsrådsformand Susanne Møller orienterer om relevant nyt.

Stiftsrådsformand Susanne Møller orienterede om, at stiftsrådet i Roskilde Stift har takket for at dele invitationen til en fælles tur til Himmelske Dage. Ingen fra Lolland-Falster har tilmeldt sig den fælles bustur, men de vil gentage invitation en anden gang.

Allerede på sidste stiftsrådsmøde orienterede Susanne om, at nogle stiftsråd foreslår at nedsætte et fælles demokratisk forum på tværs af folkekirken, først og fremmest for at få større indflydelse på beslutninger i fællesfonden. Stiftsrådsformændene har aftalt at mødes på Landsforeningens årsmøde på Nyborg Strand i juni og der drøfte forslag om fælles møde.

12 - Orientering fra biskoppen

Til orientering:

Nyt fra biskop Marianne Gaarden, herunder orientering om vedlagte invitation til konference om embede og embedsforståelse den 27.-28. januar 2026 i Middelfart. Der er reserveret en plads til stiftsrådet, som biskoppen foreslår tildelt et gejstligt medlem givet konferencens tema.

Sager:

Stiftsrådet - invitation til konference om embede og

Biskop Marianne Gaarden orienterede om konferencen om embede og embedsforståelse. Stiftsrådet pegede på sognepræst Anders Lauritsen til stiftsrådets plads.

Besøg af Pastorseminariet: Stiftet havde besøg af studerende fra Pastorseminariet den 26. marts. Der var en stor andel af § 1a-præster, som tidligere har taget en anden akademisk uddannelse. Marianne finder, at de kommer med relevant erfaring, og at det bliver spændende at se, hvad de kan tilføre præstegerningen. To af de studerende skal snart ordineres i vikariater i hhv. Aastrup Sogn og Maribo

embedsforståelse den 27. og 28. januar 2026 (2025 - 17023)

Bilag:
Invitation

Domsogn, inden stillingerne kan besættes varigt.

Pensionsalder: Der tales om at hæve præsters pensionsalder ud over 70 år. Det finder stiftsrådet ikke er fornuftigt, idet der allerede er mulighed for at arbejde som præst udover den alder.

Diakoni: Sammen med provsterne har Marianne fokus på det diakonale arbejde og særligt et øget samarbejde med kommunerne om socialt arbejde. Der arbejdes i flere spor på at søge fondsmidler til en dedikeret indsats, særligt for børn og unge.

Dobbelt medlemskab: Det er ikke lovligt, men det sker alligevel, fx når immigranter opnår medlemskab af folkekirken ved konfirmation. Ministeren har bedt biskopperne melde tilbage inden den 1. juni, om de ønsker en af fire forskellige modeller for dobbelt medlemskab, som ministeriet har fremlagt. Der blev talt om, at vi i Danmark har åbent nadverbord, der bygger på en økumenisk fællesskabsforståelse, og at det hellere skulle handle om åbent medlemskab frem for dobbelt medlemskab.

Skabelsens Dag: Marianne har modtaget en opfordring fra Danske Kirkers Råd og Grøn Kirke om at fejre en "skabelsens dag" i landets kirker i efteråret 2025. Stiftsrådet drøftede, om det kunne kombineres med høstgudstjenesterne, eller måske hellere gøres til en klimadag. Det blev foreslået i stedet at lave en egentlig stiftsdag med temaet ved lejlighed.

Grøn politik: Stiftskontorchef Lene Krabbemark orienterede om stiftsadministrationens grønne politik, som medarbejderne har udarbejdet og vedtaget i fællesskab. Den ses på stiftets hjemmeside: [Stiftsadministrationens grønne politik | Forside](#).

13 - Orientering fra stiftsudvalgene: Det mellemkirkelige stiftsudvalg

Til orientering:

Domprovst Anne Birgitte Reiter informerer om relevant nyt fra Det mellemkirkelige stiftsudvalg.

Domprovst Anne Birgitte Reiter fortalte, at Det mellemkirkelige stiftsudvalgs næste møde først er i juni, så der er ikke noget at berette derfra.

Der er økumenisk uge i Stockholm i august 2025, hvor Merete Bandak og Anne selv deltager som repræsentanter for Det mellemkirkelige stiftsudvalg. Der er tale om 100 års-jubilæum for Det økumeniske verdensmøde i Stockholm, som fandt sted første gang i 1925.

Årets forbønsgudstjeneste er som de foregående år den sidste søndag i kirkeåret i domkirken. Tidspunktet på dagen ligger endnu ikke fast.

Den 4. juni er der foredrag for stiftets præster om Nikænum, i anledning af 1700 års-jubilæet for kirkemødet i Nikænum.

Anne tager til Himmelske Dage, som medlem af Danske Kirkers Råd og Folkekirkens mellemkirkelige

Råd. Her vil hun gøre opmærksom på Pilgrimshuset og Birgittafestivalen.

14 - Orientering fra stiftsudvalgene: Religionspædagogisk udvalg

Til orientering:

Ebbe Balck Sørensen informerer om nyt fra Religionspædagogisk udvalg.

Ebbe Balck Sørensen oplyste, at næste møde i Religionspædagogisk udvalg er den 11. juni. Her håber han at høre nyt om eventuel støtte til transport til På sporet af Jesus, jf. sidste stiftsrådsmøde.

15 - Orientering fra stiftsudvalgene: Kirken i sommerlandet

Til orientering:

Sognepræst Anders Martin Lauritsen informerer om nyt fra Kirken i sommerlandet.

Sognepræst Anders Lauritsen oplyste, at Kirken i sommerlandet mødes dagen efter, den 22. maj. Udvalget håber på at kunne gentage sidste års kampagne om sommeraktiviteter i stiftet, dvs. synliggørelse på stiftets hjemmeside samt mulighed for at få støtte fra udvalget til relevante aktiviteter.

Anders er med på en stand på Himmelske Dage. Der er lavet en spørgeskemaundersøgelse om, hvad kirken i sommerlandet betyder for turister og faste sommergæster. Anders oplever, at flexboligejere bruger kirken mere på Lolland-Falster; det budskab så han gerne udbredt til beslutningstagere ift. delt kirkeskat.

16 - Orientering fra Folkekirkens Nødhjælp

Til orientering:

May-Brit Buchardt Horst orienterer om nyt fra Folkekirkens Nødhjælp.

Punktet udgik i May-Brit Horst' fravær.

17 - Forenkling og bedre understøttelse af menighedsrådsarbejdet

Til drøftelse:

Den 8. april 2025 udgav By-, Land- og Kirkeministeriet en rapport med forslag til forenkling af menighedsrådenes arbejde. Et arbejde igangsat af kirkeminister Morten Dahlin efter et bredt ønske om forenkling og mindre tungt administrativt arbejde for landets menighedsrådsmedlemmer, så menighedsrådene kan bruge mere tid på kirkens liv og vækst.

Arbejdet hviler på en bred inddragelse af folkekirkens parter og med en omfattende brugerundersøgelse af menighedsrådenes arbejdsvilkår for at forenkle og understøtte menighedsrådsarbejdet bedre. Både hele rapporten og et sammendrag af styregruppens anbefalinger ses her: [Forenkling og bedre understøttelse af menighedsrådsarbejdet - blkm.dk](#)

Susanne Møller orienterede om distriktsforeningens forårsmøde den 3. maj, hvor provst Dennis Jelstrup præsenterede forslagene. Der var god spørgelyst blandt deltagerne på mødet.

Også i stiftsrådet blev forslagene drøftet. Om forvaltning af ejendom var holdningen generelt, at det af hensyn til præsters arbejdsmiljø godt kan være fornuftigt at flytte forvaltningen af præstegårdene til provstiet. Derimod ikke jorderne; det får karakter af ekspropriation. Helst så de fleste dog, at der for både bygningers og jorders vedkommende bliver tale om en frivillig ordning. Erfaringer fra Maribo Domprovsti viser, at der gradvist er flere og flere der tilslutter sig en fælles ordning, når det foregår ved frivillighed.

Angående kirkegårde fandt stiftsrådet det vigtigt at fastholde fagligheden, dvs. fortsat godkendelse ved provstiudvalg og stiftsøvrighed.

Forslagene om professionalisering af personaleledelse mv. var der generelt opbakning til, men de skal nærlæses inden høringssvar.

Stiftsrådets formandskab lægger op til en fælles drøftelse af forslagene, som for en dels vedkommende forudsætter lovændringer, der snart forventes sendt i høring.

Om forslagene om valgform og sammensætning blev der rettet kritik mod forslaget om at præsten ikke er født medlem af menighedsrådet ved under 50 % ansættelse. Det handler om samarbejde; det var både gejstlige og læge medlemmer af stiftsrådet enige om. Der var også opbakning til, at præsterepræsentanten i provstiudvalget fortsat skal vælges af præsterne, og ikke som det foreslås nu, også af de læge medlemmer i menighedsrådene.

Generelt fandt stiftsrådet, at det er misvisende at kalde forslagene for forenkling, da det handler om arbejdsmiljø, grøn omstilling, rekruttering til menighedsråd mv. Der bliver ikke tale om et fælles høringssvar fra stiftsrådet, men måske er det relevant med provstivise svar. Alle opfordres til at sende høringssvar.

18 - Bæredygtig finansiering af folkekirkens fællesopgaver

Til drøftelse:

En række overordnede udviklingstendenser sætter i disse år fællesfondens finansiering af folkekirkens fællesopgaver under pres. Udfordringerne skal blandt andet ses i lyset af, at fællesfondens samlede budget har været fastholdt stort set uændret i faste priser i mindst et kvart århundrede, mens folkekirkens lokale økonomi i den samme periode er vokset med en femtedel i takt med samfundets generelle velstandsstigning.

For at sikre, at fællesfonden også fremover kan dække nye og nødvendige fællesopgaver nedsatte kirkeminister Morten Dahlin derfor i marts 2024 "Udvalget vedrørende bæredygtig finansiering af folkekirkens fællesopgaver". Udvalget fik til opgave at foreslå løsninger til at imødegå de ressourcemæssige forskydninger, som den demografiske udvikling indebærer, samt at pege på løsninger så folkekirken fremover kan løse et stigende antal opgaver i fællesskab.

Stiftsrådets formandskab lægger op til en fælles drøftelse af udvalgets anbefalinger, der forventes offentliggjort inden stiftsrådsmødet.

Susanne Møller ridsede kort forslagene op. Om den foreslåede enhed for middelalderkirker blev det sagt, at det bliver svært for menighedsrådene at leve op til kravene for at overdrage en kirke dertil, men at sådan bør det også være. Marianne Gaarden finder, at det løser et problem for de menighedsråd, som selv ønsker det. Fremfor at skulle vedligeholde en kirke, der ikke bruges - og som ellers ville blive fredet ved lukning - kan den nu varetages centralt i folkekirkens varetægt. Dertil skal enheden bistå med generel vejledning om vedligeholdelse af middelalderkirker, som kan komme mange menighedsråd til gode.

Marianne gjorde desuden opmærksom på, at kirkeministeren med rapporten lægger op til en revision af udligningsordningen, hvilket vil komme Lolland-Falsters Stift til gode.

Forslaget om at bremse op for flere lokalfinansierede præster blev også drøftet, idet stiftsrådets medlemmer havde svært ved at se problematikken. Marianne nuancerede, hvad der ligger til grund for forslaget, men stiftsrådets holdning eller undren afviger nok ikke fra den brede folkekirke generelt.

19 - Eventuelt

Lene Krabbesmark oplyste, at ved udbetaling af diæter skal måltider ikke fratrækkes. For stiftsrådet vil der typisk være tale om den afsluttende frokost.

Provst Johannes Kristensen inviterede stiftsrådet til reception den 29. juni kl. 13-17, i anledning af sin 50 års-fødselsdag.

Anders Martin Lauritsen (AMAL@km.dk)

Anne Birgitte Reiter (ABRE@km.dk)

Anne Hopkins
(anne.hopkins51@gmail.com)

Ebbe Balck Sørensen
(mebalck@gmail.com)

Johannes Olav Kruse Kristensen (Lolland
Østre Provsti)

Knud-Erik Rasmussen
(ker129@anarki.dk)

Marianne Gaarden (MARGA@km.dk)

Palle Jacobsen (pallejacob@gmail.com)

Steen Erik Henriksen
(sthen@besked.com)

Susanne Høegh Nielsen
(snkh2208@privat.dk)

Susanne Møller (susanne@nl70.dk)

Lene Møller Krabbesmark (Lolland-
Falsters Stift)

2025 - 10589 - Lolland-Falsters Stift – Møder 21-05-2025, 10:00